

9 Ocak
2023

HAFTALIK GÜNDEM

FİYAT DONDURMA

Geçen hafta iktidar temsilcilerinin baskısı ve teşvikleriyle, ŞOK ve MİGROS'un ilk adımı attığı fiyat dondurma ve belli ürünlerde indirim kampanyası yayıldı. A101, BİM, CarrefourSa ve bunlara göre biraz daha küçük çaplı olanlar da içinde olmak üzere gıda tekelleri bu kampanyaya katılmış oldu.

Fiyat dondurma ve indirim kampanyasının halka yansması yeterli olmadı. Vatandaş ödediği tutara baktığında bir rahatlama hissetmiyor. İlk olarak temelde fiyatların dondurulması zaten geçinmenin zor olduğu günlerde, henüz zamlı maaşları almamışken kampanyanın etkisi hissedilmemiş diye düşünülebilir. Esas tablo Şubat ayında ortaya çıkacaktır. Ama bu adımın da yetersiz ve etkisiz olduğunu şimdiden öngörebiliriz. İndirim kampanyaları başladığı hâlde vatandaş bir rahatlama duymazsa AKP'nin planladığının tersi bir etkiye yol açar, insanlar kendileriyle alay edildiği duygusuyla davranır. AKP'nin oy kaybı artabilir.

HDP DAVASI

AKP yargı organlarını seçim hesaplarına dayanak yapmaya devam ediyor. Çok uzun zamandır sürüncemede bekleyen HDP davası seçimin yaklaşmasıyla birlikte yeniden hareketlenmeye başladı. AKP, HDP yönetimiyle bir yandan anayasa tartışmaları üzerinden mavi boncuklar vererek, bir yandan da AYM tehditleriyle pazarlık çabasında.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı HDP'nin seçim yılı hazine yardımlarına, partinin savunması alınana kadar geçici blokaj konulmasını istemişti. Mahkeme üyeleri partinin savunmasının alınmasını beklemeye gerek olmadığına 8'e 7 oy çokluğuyla karar verdi. Blokaj kararını ise 9'a 6 oy çokluğuyla aldı. Böylece HDP savunmasını verdikten sonra tekrar görüşmek üzere banka hesaplarına tedbir konulmasına karar verildi.

Diğer yandan HDP'nin kapatılma davası da ilerliyor. Yargıtay Başsavcısı partinin kapatılması ve mal varlığına el konulması konusunda sözlü görüşünü sundu. Şimdi bu görüş HDP'ye iletilecek ve HDP savunma yapmak için süre isteyecek. AYM'nin bir partiyi kapatabilmesi ancak üçte iki oy çokluğuyla (10) olabiliyor.

HDP “ADAY ÇIKARACAĞIZ”

HDP Eşbaşkanı Mithat Sancar yıllar sonra HaberTürk’e çıkarak “Yeter artık bizi dikkate almıyorlar. Biz cumhurbaşkanlığı seçiminde kendi adayımızı çıkaracağız. Biz kesin karar verdik. Bundan dönüşümüz yok. Ama altılı masa bizi dikkate alırsa ya da diğerleri, ona göre bir çözüme bakarız. Çünkü biz bu yönetimin değişmesini istiyoruz” dedi. Sancar açıklamalarında “HDP olarak blokumuzla birlikte” dedi ama blok içinden iki itiraz geldi. EMEP “Açıklamadan önce konuşsak daha iyi olurdu. Ayrıca ortak aday daha iyidir” dedi. Yeni TİP de benzer yönde itirazlar yaptı.

Kendi adayımızı çıkartacağız açıklaması şimdilik pazarlıklarda el yükseltme hamlesi olarak görülebilir.

EŞİT BAŞKANLAR MI?

Davutoğlu, yaptığı açıklamada “Cumhurbaşkanı bütün stratejik, kritik kararları altı imza ile alacak. Hepimizin eşit imza yetkisi olacak” dedi. Babacan da “Tam öyle demesek bile eşit olacağız. Hiçbir parti lideri geride kalmayacak. Liderler arasında hiyerarşi olmayacak” dedi. Bu açıklamalara İyi Parti temsilcisi çattı. “Böyle şey olur mu? Bunlar ne demek istiyor? Bu vesayet anlamına gelir” dedi. AKP de benzeri yönde eleştirilerde bulunmuştu.

Davutoğlu’nun, Babacan’ın bu açıklamaları, CHP kurumsal kimliğine, örgütsel gücüne sahip çıkarsa etkisiz kalır. Bu açıklamalar ancak CHP elinin kolunun bağlanmasına razı olursa etkili olur. Gelişmelerin ne yönde ilerleyeceğini göreceğiz.

TÜRBAN DÜZENLEMESİ

Laiklik alanında yasal düzlemdeki en önemli saldırı anlamına gelen türban ve aile konulu anayasa değişikliği çalışmaları için yeni adımlar atan AKP, bütün partilerden tekrar randevu istedi. MHP ile görüşme gerçekleştirildi.

HDP “Banka hesaplarımıza blokaj koyuyorsunuz, sonra utanmadan gelip bizden siyasi destek istiyorsunuz” diyerek randevu talebini reddetti. İyi Parti, milletvekilleri Lütfü Türkkan’ın; CHP ise Ali Mahir Başarır’ın dokunulmazlığının kaldırılması kararlarını meclisin gündemine getirilmesini protesto ederek randevu vermediler. “Hem bizden destek istiyorsunuz hem milletvekillerimizin dokunulmazlığını kaldırmak istiyorsunuz” dediler.

Hiç kimse randevu vermeme gerekçesi olarak düzenlemenin laikliğe aykırı olduğunu ileri sürmese de bu aşamada girişim sekteye uğramış oldu. Erdoğan ise randevu verilmesine tepki olarak “O zaman millet sözünü söyler” dedi.

Muhalefet blokundan kendi taslaklarını hazırlayarak laiklik karşıtı ifadelerin olmadığı bir düzenleme getirecekleri için AKP ile görüşmedikleri sızdırılıyor.

Amerikancı çevreler meclisten geçmezse bu düzenleme için referanduma gidebilirler, diye propaganda yapıyor ama aslı astarı yok. AKP ve MHP blokunun oyları referandum seviyesine yetmiyor. Az milletvekili olan partilerin anayasa değişikliğine destek vermesi de bir etki yaratmıyor. CHP, HDP ve İyi Parti’den bir tanesi destek olursa ancak referanduma gidilebilecek seviyeye ulaşılabilir. Dolayısıyla bu partilerden hiçbirinin meclis oturumuna girmemesi bile AKP’nin laiklik karşıtı saldırısını engellemeye yetecektir.

KOMUTA KADEMESİ

Arifiye’de eski tank palet fabrikasında “Fırtına Obüslerinin TSK’ya teslimi töreninde” konuşan Erdoğan, TSK komuta kademesinin de bulunduğu toplantıda seçim propagandası ağızıyla konuştu. Bir yandan orduyu öven hamaset konuşmaları yaparken, diğer yandan muhalefete iftiralarla çatan söylemlerde bulundu. Komutanlar da konuşmaları alkışladılar.

Bunun üzerine başlayan tartışmada Kılıçdaroğlu komuta kademesini ağır şekilde hedef alarak “Komuta heyeti haddini bilsin... Onların Erdoğan’ı alkışlaması benim için hiçbir kıymet ifade etmez. Ama devlette çürümeyi görüyorum... Siyaset ile uğraşacaklarsa kutsal üniformalarını çıkarsınlar... Siyaset koridorlarında kariyer peşinde koşanlara da hatırlatıyorum ki bu yolla elinizde Orta Doğu’nun bol apoletli üniformaları kalır. Onların da sonu ne oldu belli... Erdoğan ise bizde eleştirdiği ne varsa şu anda o oldu. Militarizmin partisi oldu. Bizse halkın partisi olduk...” diye ağır bir demeç verdi. Bu konuşmasında Kılıçdaroğlu, Erdoğan’ın geçmişe dönük bütün karşıdevrimci karalamalarını da kabul ederek helalleşmede bir adım daha attı.

Bu büyük bir gaf anlamına geliyor. Bu demeç, önceki cumhurbaşkanı seçimlerinde Muharrem İnce’nin komutan İsmail Temel Metin’e çatarak yaptığı gafı hatırlattı. İnce sonra bu gaf ile ilgili olarak özeleştiri yapmıştı, “Çok büyük yanlış oldu” demişti. İsmail Temel Metin’i erken emekliye sevk eden de kendi politikalarına uyumsuz olduğu için Erdoğan olmuştu.

Kılıçdaroğlu bu demeciyle orduyu hedef alarak bir bütün olarak karşı kampa itti. Terörle mücadele ve emperyalist kuşatma gündemdeyken orduyu hedef göstermek taktik olarak yanlış. Bunun militarizm eleştirisi ile de ilgisi yok. Sadece slogan düzeyinde ve liberallerin, gericilerin, tarikatçıların gönlünü kazanmaya yarayacak bir söylem.

BATI DÜRBÜNÜNDEN

Amerikan kongresi, 2022 yılı 22 Aralıkta Türkiye raporu yayınlamıştı. Yeni üyeler göreve başladıktan sonra raporda revize yapıldı. Yapılırken de Erdoğan’ı kızdıracak bütün tezleri değiştirdiler. “Erdoğan Neo Osmanlıcı bir politika izliyor. Batı düşmanı bir politika izliyor” gibi cümleler çıkarıldı.

Seçimden sonra ne olur konusunda daha önce altılı masa Batı için olumlu olur gibi tespitler varken şimdi “Altılı masa gelirse Türkiye’nin dış politikalarının değişeceği öngörülebilir. Ama altılı masa gelirse Erdoğan’ın bu kadar yıllık iktidarı değişirse Türkiye’yi saracak milliyetçi hava içinde Ege sorununda, Suriye sorununda, NATO ile ilişkilerde, Batı ile ilişkilerde, Rusya ile ilişkilerde çok daha milliyetçi bir durum ortaya çıkabilir. Dolayısıyla da dış politikada pek bir değişiklik olmayabilir” diye bir cümle ilave edilmiş.

Belki biraz fazla bir yorum olarak düşünülebilir ama Amerikan Kongresinin bu yorumları seçimden sonra kim kazanırsa kazansın, halka, ulusal demokratik güçlere çok fazla iş düşeceğinin bir göstergesi olarak görülebilir. Halkın kendi talepleriyle siyaset sahnesine çıkması olumlu değişiklikleri sağlayabilir.

FİNCANCI TAHLİYE EDİLDİ

TTB Başkanı Şebnem Korur Fincancı ilk derece mahkemesi tarafından 2 yıl 8 ay 15 gün cezaya çarptırıldı. Yattığı süre dikkate alınarak tahliye edildi. Ama bu ceza medeni yasak kapsamına giriyor. Cezasını tamamlayana kadar kamu görevi alamaz, mesleğini icra edemez, siyasi haklardan yoksun kalır. Karar kesinleşirse Fincancı’nın TTB başkanlığı görevi düşer.

SİNAN ATEŞ SUİKASTI

Siyasi cinayet konusunda hiçbir yorum yapmayan Bahçeli, 10 Ocak Salı günü grup toplantısında konuya değindi. "Bu karışık bir iştir. Bizi suçluyorlar. Tertemiz arkadaşlarımızı cinayetle suçlamaya çalışıyorlar. Hiçbir arkadaşımızı teslim etmeyiz" dedi.

Soruşturma devam ediyor. Sadece tetikçinin yakalanmadığı görülüyor. Tetikçi daha önce uyuşturucu çeteleri tarafından öldürülen Hasan Ferit Gedik cinayeti ile bağlantılı olarak aranıyormuş. Bu yüzden İstanbul'dan Ankara'ya cinayet için giderken yolda bir sorun yaşamaması için iki özel harekât polisiyle beraber hareket etmiş. Cinayet araştırmalarında MHP Mersin Milletvekili, eski ülkü ocakları başkanı Olcay Kılavuz'un da adı karıştı.

Bu siyasi cinayetin, tetikçi bağlantıları, özel harekât polislerinin karışması göz önüne alındığında kontrgerilla işi olduğu görülüyor. Tabii ki cinayette ülkücüler, MHP'liler kullanılmış. Ülkücü hareketin içinde birbirine rakip grupların aralarındaki sorunları şiddete dayalı olarak çözme yöntemi izlemeleri kontrgerillaya uygun fırsatı yaratır.

Türkiye ve dünya tarihi sadece solcu ilericilere yönelik değil; sağcı, gerici, işbirlikçi kuvvetlere dönük olarak da bir sürü kontrgerilla eylemleri tezgâhlandığını gösteriyor. Siyasi hesapların silahlı yollarla çözülmeye başlaması, siyasete şiddetin karışması asla kabul edilemez. Halkın siyaset sahnesinden uzaklaştırılmasına hizmet eder.

AĞIR ÇEKİM DARBE GİRİŞİMİ

Brezilya'da çok ciddi bir darbe denemesi oldu. Darbe bastırılrsa da çok kapsamlıydı. Seçim sonuçlarını kabul etmeyen Bolsonaro'cular sokaklara indi ve eylemler yaptılar. Sonuçta biri eski adalet bakanı olmak üzere bin 200 kişi gözaltına alındı. Lula darbe girişiminde bulunanları faşist fanatikler olarak tanımladı.

Brezilya'da yaşananlar ağır çekim, yumuşak, halk isyanı modelinde bir darbe. Seçimi kaybeden Bolsonaro Amerika'ya kaçmıştı. Seçim sonuçları açıklandığından beri trafiği altüst eden taraftarlarından yolları tekrar açmaları için ricada bulunmuştu. Bolsonaro taraftarları yolları açtılar ama bu sefer de ülkenin değişik yerlerinde 6 büyük ordu merkezi önünde toplanarak, çadırlar kurarak orduyu darbe yapmaya çağırdılar. "Halkı teröristlerden kurtar, memleket elden gidiyor, yönetimi al" diye talep ettiler.

Ordu yönetimi bu gösterileri dağıtmadı. "Demokratik tepkiye saygı gösteriyoruz" diyerek göz yumdular. En son olarak da meclis, yüksek mahkeme ve hükûmet binasının bulunduğu bölgeye baskında bulundular. Binaları çok az sayıdaki polis korumuş. İhmal gerekçesi ile Lula valiyi 90 gün süreyle görevden aldı. Daha sonra ordu ve polis içinde gerekli kuvveti toplayabilen Lula göstericileri binalardan çıkardı ve gözaltına aldırdı.

Darbenin bu dalgası bastırıldı. Ama halk hareketine dayanarak değil, güvenlik bürokrasisine dayanarak hareket edilmesi zaafı bir yön oluşturuyor. Çünkü baskın yapanlarla vali başta olmak üzere komutanların bazılarının da işbirliği içinde olduğu düşünülüyor. Darbe bastırılrsa da bu aynı zamanda komutanların ve Bolsonaro etkisindeki devlet yöneticilerinin bir gözdağı olarak da okunabilir. Lula'nın teşhisi düzgün yapması umut verici. Gerekli tedbirlerin hızla alınmasıyla darbe tehdidi tamamen savuşturulabilir. Gelişmeleri takip edeceğiz.

RUSYA CEVAP VERDİ

Geçen hafta Ukrayna ordusu, Donetsk/Makayevka'da asker toplanma binasını vurmuş 89 Rusya askeri ölmüştü. Rusya bu eyleme yanıt olarak füze saldırılarıyla 600 Ukrayna askerini öldürdüğünü açıkladı. Ukrayna ve Amerika açıklamaları yalandı. Rusya harekâtı intikam misillemesi olarak niteledi. Ayrıca Rusya çok uzun süredir ilk defa bir kasabayı (Soledar) kuşatarak ele geçirdi. Soledar, Bahmut adlı daha büyük bir kentin 10 km yakınında bulunuyor. Rusya yavaş yavaş toparlanma eğilimini sürdürüyor.

AB VE NATO BİLDİRİSİ

Ekonomik bir kuruluş olan AB ile askerî bir kuruluş olan NATO, Rusya ve Çin'e karşı ortak bildiri yayınladı. Ukrayna sorunundan dolayı Rusya'nın çok büyük tehdit hâline geldiği, buna karşı ortaklaşa mücadele etmek gerektiği, NATO ile AB arasında zaten sıkı olan ilişkilerin daha da sıkılaştırılması gerektiği belirtildi. Ayrıca Çin'in de dünya çapında büyük güç kazanarak rakip olduğu, o konuda da ortak tavır almak gerektiğini de yazdılar. Bildiriyi tamamen Amerika'nın dikte ettirdiği anlaşıyor. Bildiri aynı zamanda Rusya Çin ortak bildirisine bir yanıt olarak yorumlanıyor.

UKRAYNA'YA SİLAH MI VERİLİYOR?

American Forum Policy dergisi, Türkiye Amerika'nın isteğiyle Ukrayna'ya Kasımdan bu yana misket bombası veriyor, diye haber yaptı. Haberi değerlendiren Peskov, "Forum Policy dergisinde yalan haber gerçek haberdan her zaman daha fazladır. Güvenilir bir haber kaynağı değildir. Ama biz bu haberi derinden derine değerlendireceğiz. Türkiye ile görüş farklarımız var. Ukrayna'ya İHA ve SİHA verdiğini biliyoruz" dedi. Yayın organı habere kaynak göstermedi.

Türkiye'nin Rusya'dan bu kadar büyük yardımlar görürken böyle bir silah sevkiyatı yapması akla ve tarafsızlık politikasına uygun değil. Ama iktidarın ne yapacağını kestirmek zor. Haber sadece iki ülkenin arasını bozma kampanyasının bir parçası da olabilir.

NATO VETOLARI

Türkiye ve Macaristan'ın, İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya girişine izin vermeyen vetoları sürüyor. Asıl engel olarak Türkiye'ye dönük eleştiriler giderek artıyor.

İsveç Başbakanı dil değiştirdi. "Türkiye'ye biz verebileceğimiz her şeyi zaten verdik. Onlar bizden veremeyeceğimiz ya da vermek istemeyeceğimiz şeyler istiyor. Bu fazla" dedi.

Finlandiya ise "Türkiye normal NATO prosedürlerine uygun olmayan istekte bulunuyor. Biz her şeyi yaptık. NATO'nun genişlemeye açık olduğuna dair bir imajı var. Bu imajı Türkiye bozmaktadır. Türkiye bize hemen onay versin istiyoruz." dedi.

NATO Genel Sekreteri de "Eminim ki bu iki ülke en kısa zamanda onay vereceklerdir" dedi.

İsveç ve Finlandiya, Türkiye'ye hiçbir şey vermeden üyeliği alma peşinde. Türkiye ise en azından Amerika'dan F16'ların yüzde yüz alınmasını sağlamadan vetosunu kaldırmayacaktır.

DÜNYA KOMÜNİST HAREKETİNDE FARKLILIKLAR

Dünya genelinde önemli bir gücü temsil eden komünist ve işçi partileri her yıl bir araya gelerek görüşlerini paylaştıkları konferanslar yapıyorlar. Bu partiler aralarında iletişim ve dayanışma için aynı zamanda Solidnet internet sitesi kullanıyorlar. Bu sitenin işleyişinde editörlük görevini büyük oranda Yunanistan Komünist Partisi YKP üstlenmiş durumda.

22. Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Toplantısı 28-29 Ekim 2022 tarihinde Küba'da gerçekleştirildi. Tahmin edileceği üzere toplantıya Ukrayna'daki savaş konusunda görüş ayrılıkları da yansıdı. Ukrayna Komünist Partisi UKP Birinci Sekreteri Pyotr Simonenko, YKP'nin başını çektiği ve ağırlıklı olarak Batı Avrupa komünist partilerinden oluşan grubu ağır bir şekilde eleştirdi. Bu partilerin Rusya ve ABD/NATO'yu aynı kefeye koymasının emperyalizme ve faşizme karşı direnişi sekteye uğrattığını, sahada mücadele eden partiler olarak bu tutumu halklarına anlatmakta zorlandıklarını belirtti. Ukrayna savaşının özünü Rusya'nın kendisini ve Donbas halkını emperyalizmin saldırılarından korumak olarak ortaya koydu. Simonenko'nun konuşması Solidnet'e YKP eleştirileri çıkarılarak konuldu.

UKP toplantıların sekreteryasının iktidardaki komünist partiler (Çin, Küba, Vietnam, Laos, Kore; Kamboçya'nın adı geçmedi.) ve savaş alanındaki partiler tarafından oluşturulmasını, daha dengeli bir dağılım yapılmasını istedi.

Komünist partilerin aralarındaki farklılıklar dünya siyaseti açısından önemli sonuçlar doğuracaktır.